

## DISKUSIA

K PROBLEMATIKE SLOVENSKO-ČESKÝCH VZŤAHOV  
V ROKOCH 1918 – 1945  
(ODPOVEĎ LADISLAVOVI SUŠKOVI)

JAN R Y C H L Í K

V *Historickom časopise* č. 3/2000 uverejnil Ladislav Suško svoju recenziu na prvý diel mojej knihy *Češi a Slováci ve 20. století*.<sup>1</sup>

Recenzent podrobil knihu podrobnému rozboru z hľadiska nasledujúcich kritérií: pramene a literatúra, výber úradných zbierok a periodík, cieľ a zameranie práce, koncepcia, pracovné metódy a metodológia výskumu, obsahové a vecné rozčlenenie, kritika štúdie a jej záverov. Výber prameňov, literatúry a periodík Suško zhodnotil ako nedostačujúci, najmä z hľadiska zastúpenia publicistickej tvorby jednotlivých politikov. Pri koncepcii a štruktúre autor recenzie kritizuje najmä údajné prílišné fixovanie sa môjho záujmu na politiku Hlinkovej slovenskej ľudovej strany a na polemiku s ľudákmi, malý priestor venovaný slovenským centralistickým stranám a rezignáciu na analýzu politiky českej/československej reprezentácie vo vzťahu k slovenskému problému. L. Suško okrem toho v mojej knihe nachádza „konceptiu advokáta centralizmu, čechoslovakizmu a českej univerzálnej hegemonie na Slovensku“.<sup>2</sup>

K recenznému článku sa chcem vyjadriť najprv vo všeobecnej rovine. Uznávam, že výber prameňov, a najmä literatúry nie je vyčerpávajúci a nepochybne by bolo možné veľa vecí doplniť, hoci niektoré práce, ktoré Suško uvádza, sú pre tému knihy okrajové. Literatúrou ani umením sa nezaoberám, a preto o kultúrnej dimenzii slovensko-českých vzťahov písať nechcem, nemôžem a nebudem. Súhlasím, že politike centralistických strán na Slovensku mohol byť venovaný väčší priestor. Čo sa týka dennej publicistiky rôznych politikov, ktorú som podľa Suška vraj dostatočne nevyužil, nepodceňujem ju, ale súčasne ani nepreceňujem. Podľa mňa nemá prvoradý význam. Každý politik musí taktizovať a nemôže sa teda vyhnúť určitému pragmatizmu a pružnosti názorov, čo sa, samozrejme, prejaví aj na jeho vystúpeniach a publicistickej činnosti. Pre posúdenie činnosti politikov je teda rozhodujúce, čo skutočne urobili a nie to, čo na rôznych miestach a v rôznych dobách povedali alebo napísali.<sup>3</sup> Chcem ešte dodať, že pôvodný

<sup>1</sup> SUŠKO, L.: Rychlik, J.: *Češi a Slováci ve 20. století. Československé vztahy 1914-1945*. Bratislava, AEP a Ústav T. G. Masaryka. Praha 1997, 360 s. In: *Historický časopis*, 48, 3, 2000, s. 540-547. Názov podtitulu je uvedený v *Historickom časopise* chybné. Správny názov je „Česko-slovenské vztahy“ a nie „československé“, lebo ide o vzťahy medzi Čechmi a Slovákmi, a nie o prídavné meno odvodené od názvu československého štátu.

<sup>2</sup> Tamže, s. 544.

<sup>3</sup> Z tohto dôvodu som nevyužil ani knihy Štefana Polakoviča *Z Tisovho boja a Tisova náuka* obsahujúce rôzne Tisove reči a výroky. Absenciu týchto prác L. Suško kritizuje v svojom recenznom článku na s. 541.